

gaudent quiete post morsum; et patrocinantibus invicem in obsequiis, obliti sunt offensarum. Cum igitur sapientum sit proprium insipientes honeste sufferre, sapientiam et amicitiam vestram rogamus attentius, quatenus, honore vestro et antike et moderne dilectionis intuitu, quod gestum est, cum a sapientibus non processerit, mitigantes iram non revocetis ad animum; tamen si nos forte sentitis obnoxios, super hiis vos arbitratore et iudices facientes, nosmetipsos sub examine vestro supponimus. Considerantes quod licet offendatur Deus, ~~est~~ nihilominus pater et dominus. Item quod non offuscatur aurum inter spinas manens, nec eius decrescit claritas conculcatione pedum, nec per inhonestum tactum eiusdem qualitas transmutatur ».

Presentatis igitur et lectis litteris antedictis, cum nuntius responsionem instantissime postularet, ipsam dare pisana potestas penitus denegabat, inferendo minas, si coram eo amplius compareret. Lite itaque inter pisanos et lucenses orta, patiente Domino, tempore procedenti, qui plerumque digna factis reddit contra iura viventibus; venerunt legati lucenses viri patrocinium postulantes instantissime florentinis; cum pisani, tanquam leo rugens querens quem devoret, ipsorum terram violenter intrassent, et hedificassent castra duo, Montemorectium silicet et Planectolem, ad eorum iniuriam et non modicam lesionem, et crederent Tusciam totam sibi subicere, expoliando florentinos et iuxta cutem Lucam radendo. Recesserunt tum legati gaudiosam domi responsionem referentes. Pisani vero rerum auditione gestarum fortius solito indignati, ex omni parte Tuscie et Lombardie congregatis amicis et subditis, prope castrum predictum Montemorectium venientes, temptoria fixerunt, castella lucensium indebite devastando; non recordantes unde sumpsit Florentia nomen et ethimologie Luce potentis. Lucenses vero venientes, iuxta flumen Sarni castra locaverunt, ut ferebatur, hoc pretextu; quod non posset a florentinis promissio serviendi cum honore negari.

His igitur per legatos lucensium Florentie relatis, denuo postulantes auxilium et asserentes, cum exercitus utriusque partis non per miliare distarent, separationem esse non posse sine periculo personarum et honoris et rerum commissione; petebant diem certam, ut diuturni florentini mores expostulant, assignari: quibus propositis allegatis, dominans direxit litteras Pisas in hunc modum:

« Sapienti viro/pisanorum potestati, O. (1) Dei gratia florentinorum potestas. Percepimus pluribus referentibus, quod in cor nostrum vix potuisset ascendere, nisi hoc operum approbasset effectus, quod vos super principio veloces et audaces in processu, non considerantes exitum futurorum, lucensem intrastis hostiliter comitatum, haedificando castella in eodem ut in proprio, et terras et villas et arbores contra iuris ordinem devastando. Cum igitur lucenses coniuncti sint nobis sicut ungula carni, et expediat nobis ne possessionibus vel iure priventur, cum simus invicem membra; significamus vobis, quod proxima die dominica iter arripientes, venire non tardabimus, rationes eorundem, precursore Domino, defensuri ».

Qui taliter respondit:

A. (2) Dei gratia pisanorum potestas. Omnibus presentes litteras audientibus innotescat, quod nos usque ad diem dominicum quiescemus, expectantes eos qui nos compellant desistere ab opere quod incepimus ».

(1) Otto da Mandello, milanese.

(2) Era allora potestà di Pisa Alberghetto, o Alberigo Pandimiglio, trivigliano.